

azt Vidra Szabó Ferenc megfogalmazta, a marketing nem más, mint túlélési stratégia, és ez nem is kevés!

Október 27-én, szerdán *Bánkeszi Lajosné*, a Neumann Kht. ügyvezető igazgatója számolt be a kulturális örökség eddigi digitalizálásáról, illetve a közgyűjtemények felelősségéről a tartalomszolgáltatásban. A Neumann Kht. szolgáltatásainak bemutatása után a digitalizálás tapasztalatairól szólt, például arról, hogy milyen szempontokat érvényesítsünk a digitalizálandó tartalmak kiválasztásakor. Többnyire a nagyközönség számára érdekes anyagot, kuriózumokat, helyi különlegességeket digitalizálnak. Leggyakrabban a helyismereti gyűjtemények dokumentumait szokták kiválasztani, az állományvédelmi szempontokat is figyelembe véve. A digitalizálást érdemes „duplán” elvégezni, azaz a nyilvános szolgáltatás alapját képező digitális példány mellett egy archív, állományvédelmi célokat szolgáló példányt is érdemes előállítanunk.

A helyismereti dokumentumok digitalizálását könyvtárunk is végzi. Délután *Gellér Ferencné dr.*, könyvtárunk igazgatója bemutatta a Debreczeni Képes Kalendárium CD-ROM-on és DVD-n hozzáférhető változatát, majd *Burai István*, a könyvtár számítástechnikusa a Debrecen bibliográfia (a Debrecen története című könyvsorozat hetedik, *dr. Bényei Miklós* történész által összeállított kötete) hálózaton, interneten való hozzáférhetőségét, sokoldalú keresési szempontjait ismertette. A Debreczeni Képes Kalendárium, Debrecen történetének 1901-ben indult, forrásértékű dokumentuma esetében a képekkel illusztrált, de igen rossz fizikai állapotú kiadvány digitalizálása és szolgáltatásra alkalmassá tétele volt a cél, míg a Debrecen bibliográfiánál egy Word szövegszerkesztővel elkészített dokumentum interneten való megjelenítését tekintették feladatnak munkatársaink. Mindkét munka régi hiányt pótol és új könyvtári szolgáltatások alapját képezi majd.

Október 29-én, pénteken a Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés elnöke, *dr. Juhászné Lévai Katalin* látogatott el könyvtárunkba. A fenntartóval való találkozásnak valamennyien nagyon örültünk, leginkább az új könyvtárépület B változatára tett ígérete miatt. Az igazgatónő ismertette a könyvtár 2004. évi pályázatait. Immár második alkalommal került sor az ún. Méliusz-emléklap átadására, amelyet a dolgozók titkosan

leadott szavazatai alapján olyan személynek szánunk, aki az adott évben kiemelkedő teljesítményt nyújtott. Az idén *Haragozó Attiláné*, a gyermek- és ifjúsági részleg vezetője kapta az emléklapot és a vele járó pénzjutalmat.

Ugyanezen a napon, este egy előadást hallottunk Méliusz Juhász Péter (1531?–1572) személyiségéről, működéséről *dr. Fekete Csabától*, a Református Nagykollégium kutatójától. Az előadó remekül mutatta be Méliusz korát. Sokakban megfogalmazódott a kérdés, hogy mit nyújt a több mint négyszáz évvel ezelőtt élt püspök példája nekünk, a XXI. század könyvtárosainak. Úgy gondolom, nagyon sokat. Mindenekelőtt kitartásra, az elvekhez való ragaszkodásra tanít. Méliusz arról is prédikált, hogy a fejedelem egyenrangú azzal a közösséggel, amelyért felel. (Azaz ne vegyen el többet a dézsmánál stb.) Napjaink könyvtárosainak is figyelniük kell a társadalmi egyenlőtlenségek valamiféle kiegyensúlyozására. Az információkhoz, dokumentumokhoz való demokratikus hozzáférésre, a fogyatékkal élő könyvtárhasználók megsegítésére – és már vissza is értünk a Méliusz-hét kiindulópontjához, a minőségbiztosításhoz.

Névadónk hetének rendezvénysorozatát szombaton Méliusz Juhász Péter Egyetem téri szobrának megkoszorúzásával zártuk. *Tóth-Máté Miklós* előadóművész Ady-szavallatával gazdagodva térhetett ki-ki haza. A koszorúzással – reméljük – új hagyományt teremtettünk.

Szabó Eszter

Természetadta anyagok és a modern technika: borsodi és erdélyi gyermekkönyvtárosok találkozója Kisgyőrben

A Magyar Könyvtárosok Egyesületének (MKE) Borsod Megyei Szervezete 2004. szeptember 29-étől háromnapos tanácskozást szervezett Kisgyőrben gyermekkönyvtárosok számára. Az összejövetel a Nemzeti Kulturális Alapprogramhoz benyújtott sikeres pályázat segítségével valósult meg. A tanácskozás programját *Népi hagyományok és információtechnológia a gyermekkönyvtári munkában* címmel tettük közé.

Mielőtt részletesen beavatnám az olvasót a három nap eseményeibe, kérem, engedjék meg, hogy néhány szó erejéig szóljak a találkozás kicsit rendhagyó formájáról.

Esetünkben a tapasztalatcsere kifejezés használata nem volt véletlen. A szervezés során hátunk mögött hagytuk a tudományos tanácskozások bizony sokszor egyhangú légkörét. Így bennünk, szervezőkben egy olyan összejövétel létrehozásának igénye fogalmazódott meg, ahol a résztvevők aktivitása meghatározó szempont.

Az azonos szakterületen dolgozók részéről a tapasztalatok és a módszerek kicserélésének vágya minden tanácskozás után jogosan felmerülő igény. Találkozónkkal most ennek a – reményeink szerint – valós elvárásnak akartunk időt és teret biztosítani.

A résztvevők közé elsősorban a megyében dolgozó gyermekkönyvtárosokat vártuk, de szeretettel hívtuk meg a határainkon túl élő kollégákat is. A csíkszeredai Hargita Megyei Könyvtárból és a székelyudvarhelyi Városi Könyvtárból érkező munkatársak jelenléte megtiszteltetés volt számunkra.

Az első nap az utazás, a gyülekezés, a szállás elfoglalása izgalmai közepette kezdődött el. A közvetlen és szeretetteljes vendégfogadás a faluházban található könyvtárban minden bizonytalanságunkat – ha volt ilyen – elfelejtette velünk. A házigazda szerepében elismerésünket kivívó *Grúz Attila*, a faluház-teleház igazgatója először bemutatta az intézmény összetett munkáját. Megtudtuk, hogy a községben igényes kulturális élet folyik. Minden évben megrendezik a már országos hírnevet szerzett szüreti napokat. A faluban ősi hagyománya van a fafaragásnak. Ezt a tradíciót ápolja a nyaranta megrendezett Csáládi Kézműves Szaktábor is. A kicsi települést körbejárva fedeztük fel a különböző kultéri alkotásokat, amelyek szinte meghatározzák a falu arculatát. Ezek mind itt készültek. Nem tudunk hosszasan elmerülni a szépségekben, hiszen ideje volt megkezdeni a tanácskozásunkat.

Az MKE Borsod Megyei Szervezete nevében *Bokrosné Stramszky Piroska* üdvözölte a résztvevőket, majd a miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár Gyermekrészlegének vezetője, *Miklós Katalin* vette át a szóvivői szerepet. Az első előadás révén a székelyudvarhelyi Városi Könyvtár gyermekkönyvtári munkájával ismerkedhettünk meg *Gálfí Rózsa Emese* segítség-

ével. Őt *Gyermekkönyvtári foglalkozások különös tekintettel a néphagyományok megismertetésére és megőrzésére a Hargita Megyei Könyvtárban* címmel *Berényi Zsófia*, a Hargita Megyei Könyvtár munkatársa követte.

A magyarországi közkönyvtárakéhoz hasonló gyermekkönyvtári tevékenység náluk ismeretlen, valójában nem is létezik. Néhány lelkes ember – előfordul, hogy kívülálló – szervez a gyermekek számára foglalkozásokat, de ez egyáltalán nem elvárás, hiszen ilyen foglalkozásokra alkalmas helyiség sincs.

Ezek után a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban folyó munkáról adott számot *Miklós Katalin*. A *Hagyományos és nem hagyományos gyermekkönyvtári foglalkozások a különböző dokumentumtípusok alkalmazásának tükrében* címmel megtartott beszámolóban hihetetlen programgazdagsággal találkozhattunk. Nagy figyelmet váltott ki a hallgatóságból a modern információhordozók bemutatása és alkalmazásuk a különböző foglalkozások során.

A könyvtárban gyakran fogadnak csoportokat a hagyományos könyvtári órák, valamint a gyermekek igazi érdeklődését kiváltó kézműves foglalkozások keretében is. A kiváló térbeli adottságokkal rendelkező könyvtár előadótermében rendszeresen tartanak rendezvényeket. A bábdarabok vagy egy-egy naptári ünnephez kötődő előadások megszervezése eddig nem jelentett gondot. Hasonlóképpen a korszerű kézművestechnikák megismertetése, az ehhez való eszközök megvásárlása sem okoz nehézséget a könyvtárosnak.

A következő megszólaló sok gyermekkönyvtárost érintő kérdést fejtetett. Van-e mit olvasniuk a gyerekeknek? – tette fel a kérdést *Pálfí Erika*, a Miskolci Városi Könyvtár József Attila Fiókkönyvtára Gyermekrészlegének munkatársa. A gyermekkönyvkiadás jelenlegi helyzetének elemzését tárgyaló beszámoló alátámasztotta a mindannyiunk számára ismert tényeket, miszerint nagyon sok gyermekkönyv jelenik meg változó minőségben. Sok az újrakiadás, jól-rosszul fordított idegen nyelvű regény. Nagyon hiányoznak a mai magyar szerzők művei.

A beszámoló után élénk eszmecsere alakult ki a kollégák között. Többen hiányolták a gyermekkönyvekről készült ismertetéseket, kritikákat, amelyek esetenként megkönnyíthetnék a könyvtáros, a pedagógus és a szülő tájékozódá-

sát a gyermekirodalomban. A kollégák egyetlen kivételt említettek csupán, a Csodaceruzát.

Felvetődött a gyermekirodalmi intézet hiánya is. Több európai országban a gyermekek olvasása kiemelt feladat, és külön intézmény foglalkozik vele. A kötelező olvasmányokkal kapcsolatos problémák e tanácskozáson is napirendre kerültek. Valóban szükséges-e eredetiben olvasni ezeket a regényeket vagy elegendő lenne egy igényes, irodalmár által írt, nyelvileg átdolgozott, rövidebb kiadás is? A hozzászólók ebben az esetben persze nem a *Száz híres regényre* gondoltak. A beszélgetés végén nem született egységes álláspont.

A kimerítő elméleti előadások és viták, majd egy rövid pihenő után a résztvevők is kikapcsolódhattak. A helyi népi zenekar segítségével gyimesi táncot tanulhattak a kollégák, ami remek hangulatot teremtett, végül mindenki számára felejthetetlen élménnyel zárta a napot a rövid bevezetés az erdélyi népzenei és néptánc-kultúrába.

A tapasztalatcsere második napját a szeptember csodálatos napsütéssel, valószínűtlenül kék éggel köszöntötte. A reggeli utáni kellemes séta a faluban és a közterületeken felállított elbűvölő szobrok látványa mindenkit elvarázsolt.

A kora délelőtti kezdődött foglalkozás megajándékozta a kollégákat az alkotás örömeivel. *Egyszer volt Budán kutyavásár: Mátyás-mese-hősök textilből* címmel vezette foglalkozását *Pető Anna* népi iparművész.

A szalvétatechnika, az üvegfestés és különböző öltések elsajátítása közben a gyermekkönyvtárosok néhány órára gyermekké válhattak. A foglalkozásról készült fotók megőrizték a kellemes emlékeket. Jó érzés volt látni az itt készült kis remekműveket.

Ebéd után a nap tanyalátogatással folytatódott. A természet tiszteletével megáldott tulajdonos birtokán tett séta, majd a mostanában nálunk még kuriózumnak számító szürkemarhatar-tás megismerése új élménnyel ajándékozott meg mindenkit.

Az utolsó nap egy rendkívüli személyiséggel hozta össze a csoport tagjait. *Máktiündérek, csutkanépek: természetadta anyagok alkalmazása a gyermekkönyvtári munkában* címmel *Herczeg Mária* csuhéművész tartott beavató foglalkozást. E hihetetlenül impulzív, kreatív ember elbűvölte a kis társaságot. Mindenkinék megmutatta, hogy

miként lehetséges a körülöttünk lévő anyagokból, szinte a semmiből újat, használható, egyedi szépségű tárgyat létrehozni.

Programunkra nagy szeretettel vártuk az MKE Gyermekkönyvtárosok Szekciójának elnökét is, *Budavári Klára* elfoglaltsága azonban sajnos nem tette lehetővé, hogy eljöjjön közénk. Ezért levélben köszöntötte a megjelenteket, majd felvázolta a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár XVIII. Kerületi Nagykönyvtárában folyó hagyományör-ző foglalkozásokat.

Mire a hazautazás ideje elérkezett, élményekkel, tapasztalatokkal gazdagodva köszöntünk el egymástól.

Gulyás Lászlóné
titkár

MKE Borsod Megyei Szervezete

Kulturális örökség?

Kulturális örökség, kulturális közvagyon címmel rendezett konferenciát az Országos Széchényi Könyvtár és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Média Oktató és Kutató Központja 2004. november 22–23-án.

Felkérésünkre tizenhét előadó vállalkozott megszólalásra, mindannyian szellemi és kulturális életünk jeles képviselői. A rendelkezésemre álló hely szűkössége nem teszi lehetővé, hogy minden előadást részletesen ismertessek, ezért csupán néhány, nekem tetsző és továbbgondolásra érdemesnek tartott gondolatot emelek ki a másfél napos folyamból.

A konferenciát *Dávid Ferenc* művészettörténész nyitotta meg. Bevezetőjében elmondta, hogy tizenöt évvel a rendszerváltás után itt az idő, hogy újradefiniáljuk a kultúrával kapcsolatos teendőket, kezdve a fogalmi tisztázással, folytatva a célok s befejezve a teendők megfogalmazásával. Tizenöt évvel vagyunk a szocializmus után, s mintegy harminccal a modernitás után. Egyfelől tehát a demokrácia és a kultúra viszonyát kell újrafogalmazni, másrészt a kultúra fogalmát mint olyat. A kulturális örökség fogalma, amely angol és francia nyelvű meghatározásokból s a hozzájuk tapadó hagyományokból vált általánosan használttá, ennek a helyzetnek az új hívószava. A kultuszminisztérium Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumaként való megnevezése előbb történt meg, mint a benne foglalt kultúrafogalom mély megtárgyalása s a rá vonatko-